

Αναστάσιος Παυλόπουλος

Μέλος Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού

Νομική Σχολή, UNIC Athens | pavlopoulos.a@unic.ac.cy

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

UNIC Athens, Νομική Σχολή

Σεπ. 2026–σήμερα

Μέλος Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού

Πλήρης απασχόληση. Προηγούμενως διδάσκων μερικής απασχόλησης, Μάρτιος–Αύγουστος 2026.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

2022–σήμερα

Μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

2023–2024

Μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού και συντονιστής θεματικής ενότητας

Πανεπιστήμιο Νεάπολης Πάφου, Νομική Σχολή

2021–2024

Διδάσκων με ανάθεση αυτοδύναμης διδασκαλίας

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

2020–2022

Διδάσκων στο κοινό μεταπτυχιακό πρόγραμμα

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νομική Σχολή

2018–2022

Διδάσκων με ανάθεση αυτοδύναμης διδασκαλίας

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νομική Σχολή

2013–2017

Βοηθός διδασκαλίας Συνταγματικού Δικαίου

Πρόσθετη ανάθεση μεταπτυχιακής διδασκαλίας, 2014–2015.

ΣΠΟΥΔΕΣ

2017 Διδακτορικό δίπλωμα Δημοσίου Δικαίου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Βαθμός «Άριστα», με ομόφωνη κρίση της εξεταστικής επιτροπής. Διατριβή: «Η συνταγματική προστασία της εργασίας (άρθρο 22 § 1 εδ. α΄ Συντ.) σε περίοδο οικονομικής κρίσης».

2011 Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Συνταγματικού Δικαίου, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Βαθμός «Άριστα», 10/10. Διπλωματική εργασία: «Η αρχή της ισότητας των φύλων στην κοινωνική ασφάλιση».

2009 Πτυχίο Νομικής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Βαθμός «Λίαν Καλώς», 8,1/10. Πρωτεύσας μεταξύ των αποφοίτων και εκφωνήσας τον όρκο στην τελετή ορκωμοσίας.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ

Συνταγματικό και διοικητικό δίκαιο, θεμελιώδη και κοινωνικά δικαιώματα, δικαστικός έλεγχος των νόμων και συγκριτική συνταγματική νομολογία, ελευθερία της έκφρασης, ΜΜΕ και ψηφιακές πλατφόρμες, δημοκρατική αντιπροσώπευση και δημόσιος λόγος, προστασία του περιβάλλοντος και συνταγματικές διαστάσεις της κλιματικής αλλαγής.

Μεταδιδακτορική έρευνα με υποτροφία IKY: «Η χρήση της συγκριτικής μεθόδου στη συνταγματική νομολογία: Η μετανάστευση των ιδεών και ο αόρατος διάλογος των δικαστών». Η έρευνα ολοκληρώθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (IKY). Τα συμπεράσματα δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό Το Σύνταγμα, 2/2023, σ. 557–598.

Μάρτιος–Ιούλιος 2016 Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα «Κέντρο Αριστείας Jean Monnet – Έρευνα στα κρίσιμα ζητήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Αντικείμενο: «EU Constitutional Values: Racism and Xenophobia in the EU». Σύνταξη μελέτης και παρουσίαση εισήγησης για τον ρατσιστικό λόγο και την ελευθερία της έκφρασης.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

2020 Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), υποτροφία μεταδιδακτορικής έρευνας.

2013 Ίδρυμα Ωνάση, υποτροφία για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

2005–2006, 2006–2007 και 2008–2009 Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), υποτροφίες επίδοσης κατά τις προπτυχιακές σπουδές.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Πανεπιστημιακή διδασκαλία

UNIC Athens: Συνταγματικό Δίκαιο, Θεμελιώδη Δικαιώματα και επιλεγμένα μαθήματα δημοσίου δικαίου.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης: Αυτοδύναμη διδασκαλία, 2018–2022:

2018–2019 Συνταγματικές Ελευθερίες, Δίκαιο ΜΜΕ, Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο.

2019–2020 Διοικητική Δικονομία, Δίκαιο Περιβάλλοντος, Χωροταξικό–Πολεοδομικό, Υπαλληλικό Δίκαιο–Δίκαιο Παιδείας.

2020–2021 Δίκαιο ΜΜΕ, Δίκαιο Περιβάλλοντος, Χωροταξικό–Πολεοδομικό, Υπαλληλικό Δίκαιο–Δίκαιο Παιδείας.

2021–2022 Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο, Διοικητικό Δίκαιο–Γενικό Μέρος.

Υποστήριξη διδασκαλίας, 2013–2017: Συνταγματικό Δίκαιο, Συνταγματικές Ελευθερίες και Εμβάθυνση Δημοσίου Δικαίου. Πρόσθετη διδασκαλία στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης, 2014–2015.

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου: Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου, Συνταγματικό Δίκαιο, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο, Διοικητική Δικονομία, Συνταγματικές Ελευθερίες, Φορολογικό Δίκαιο, Σύνθεση Δημοσίου Δικαίου και Διοικητικής Δικονομίας.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο: Δημοσιούπαλληλικό Δίκαιο (ΔΗΔ 81).

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου: Συνταγματικό Δίκαιο και συντονισμός της θεματικής ενότητας Διοικητικού Δικαίου.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και Πανεπιστήμιο Λευκωσίας: Δημόσιο Οικονομικό Δίκαιο στο κοινό μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Δίκαιο της Οικονομίας και των Επιχειρήσεων».

Επίβλεψη μεταπτυχιακών εργασιών

Κοινό μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Δίκαιο της Οικονομίας και των Επιχειρήσεων», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Πρώτος επιβλέπων 20 διπλωματικών εργασιών που υποστηρίχθηκαν επιτυχώς. Θεματικές: οικονομική ρύθμιση και κρατική παρέμβαση, ανταγωνισμός και χρηματοπιστωτική ρύθμιση, προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος, ιδιοκτησία και χρήσεις γης, θεμελιώδη δικαιώματα και προστασία προσωπικών δεδομένων.

Δεύτερος επιβλέπων και μέλος εξεταστικής επιτροπής σε 8 διπλωματικές εργασίες που υποστηρίχθηκαν επιτυχώς στο ίδιο πρόγραμμα. Θεματικές: ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση, προστασία του περιβάλλοντος και οικονομική ελευθερία, ελευθερία της έκφρασης, δημόσιες συμβάσεις, εργασιακές σχέσεις, ψηφιακή επιχειρηματικότητα και δικαίωμα στην υγεία.

Επαγγελματική νομική εκπαίδευση

Οκτώβριος 2020 Διδασκαλία στη Σχολή Επιμόρφωσης Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας. Μάθημα: Συνταγματικά Δικαιώματα.

2011–σήμερα Διδασκαλία συνταγματικού, διοικητικού και ευρωπαϊκού δικαίου, διοικητικής δικονομίας, ναυτικού δικαίου και πολιτικής επιστήμης στο πλαίσιο προετοιμασίας υποψηφίων για εισαγωγικούς διαγωνισμούς της ΕΣΔΙ, της δημόσιας διοίκησης και άλλων νομικών επαγγελματιών.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Άσκηση δικηγορίας

2011–σήμερα

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω

Δικαστηριακή εκπροσώπηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη σε ζητήματα δημοσίου δικαίου. Αντικείμενα: περιβαλλοντική και ενεργειακή αδειοδότηση, χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, δημοσιοϋπαλληλικές και πειθαρχικές διαφορές, θεμελιώδη δικαιώματα, οικονομικό και αναπτυξιακό δίκαιο, κοινωνική ασφάλιση και απαλλοτριώσεις. Συνεργασία με μεγάλες δικηγορικές εταιρείες για εξειδικευμένα έργα και σύνθετες υποθέσεις δημοσίου δικαίου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Βιβλία

1. Το Δίκαιο των ΜΜΕ: Κρίσιμες σταθμίσεις της δημοσιογραφικής ελευθερίας, Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2026. ISBN 978-618-228-379-0. DOI: 10.57713/kallipos-1130.
2. Η συνταγματική προστασία της εργασίας (άρθρο 22 § 1 εδ. α' Συντ.) σε περίοδο οικονομικής κρίσης, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2021.

Άρθρα και μελέτες

1. Νομικές πτυχές της φορολογίας ακινήτων, Επιθεώρηση Ακινήτων (ΕπΑκ) 1/2024, σ. 22–27.
2. Η χρήση της συγκριτικής μεθόδου στη συνταγματική νομολογία: η περίπτωση της Ελλάδας, Το Σύνταγμα 2/2023, σ. 557–598.
3. Η συνταγματική έννοια των θεσμικών εγγυήσεων (και ένα παράδειγμα σημασιολογικής ανανομηματοδότησης της «εκτελεστής διοικητικής πράξης»), Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 4/2022, σ. 375–383.
4. Το δικαίωμα στην αποσύνδεση, περιεχόμενο και προοπτικές, Επιθεώρησης Εργατικού Δικαίου (ΕΕργΔ) 8/2021, σ. 869–880.
5. Συνάθροιση, η αναγέννηση ενός λησμονημένου δικαιώματος, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 4/2021, σ. 344–351.
6. Η γενική απαγόρευση συναθροίσεων ως ζήτημα ερμηνείας του Συντάγματος, στον ιστότοπο του Ομίλου «Α. Μάνεσης», constitutionalism.gr, 17.11.2020.
7. Το εκκρεμές της φυλετικής ισότητας στις ΗΠΑ: Αστυνομική βία και πολιτική διαμαρτυρία από τη δεκαετία του 1950 έως το κίνημα «Black Lives Matter», Σύνθηρος τ. 139/2020, σ. 6–13.
8. Με τον Π. Μαντζούφα. Κορωνοϊός και ελευθερία της κίνησης: Διατηρώντας το Σύνταγμα «ζωντανό» εν μέσω πανδημίας, The Books' Journal, τ. 108, Απρίλιος–Μάιος 2020, σ. 40–46. Αναδημοσίευση στον ιστότοπο constitutionalism.gr.
9. «Σκοτώνουμε τους λύκους, για να τους σώσουμε»; Μία απόφαση-ορόσημο του Δ.Ε.Ε. για την προστασία της άγριας πανίδας στην ευρωπαϊκή ήπειρο, Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 1/2020, σ. 101–109.
10. Όσο ισχυρότερη η ελευθερία της έκφρασης, τόσο ισχυρότερη και η δημοκρατία; Το Σύνταγμα 2/2019, σ. 433–456.
11. «Οὐδὲν διαφέρει ἢ μὴ κεῖσθαι ἢ μὴ χρῆσθαι» ἐπὶ 32 ἔτη! Ο προδρομικός ρόλος του ΣτΕ στη διαμόρφωση των κανόνων του δικαίου περιβάλλοντος – Με αφορμή τη ΣτΕ 2688/2018, Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 2/2019, σ. 237–244.

12. Ένας ύμνος στο κράτος δικαίου: Η υπόθεση UNISON για το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί εργατικών διαφορών και ο οιοσεί έλεγχος συνταγματικότητας από το U.K. Supreme Court, Το Σύνταγμα 4/2018, σ. 1291–1322.
13. Με τον Π. Μαντζούφα. Η μεγάλη απόφαση για τις τηλεοπτικές άδειες και η μεγαλύτερη δοκιμασία της ερμηνείας του Συντάγματος – Με αφορμή την ΣτΕ Ολ 95/2017, Συνήγορος τ. 120/2017, σ. 22–28.
14. Αρνητικά τα στατιστικά μεγέθη για την ελληνική Δικαιοσύνη, Συνήγορος τ. 113/2016, σ. 42–45.
15. Με τους Κ. Χρυσόγονο και Τ. Ζολώτα. Excessive public debt and social rights in the eurozone Periphery, The Greek Case, Maastricht Journal of European and Comparative Law 22/2015, σ. 592–615. [Στα αγγλικά.]
16. Ποια προστασία των δικαιωμάτων σε περίοδο οικονομικής κρίσης; Μία απόπειρα δικαιοπολιτικής θεώρησης, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) τ. 8–9/2015, σ. 757–766.
17. Κοινωνικά και Ατομικά Δικαιώματα στη σκιά της κρίσης, Επιθεώρησης Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΔΚΑ) τ. 1/2015, σ. 1–7.
18. Η επαγγελματική δραστηριότητα των δικηγόρων υπό το πρίσμα του Συνταγματικού και Ευρωπαϊκού Ενωσιακού Δικαίου - Με αφορμή την υπ' αριθμ. 3154/2014 Απόφαση του ΣτΕ, Συνήγορος τ. 108/2015, σ. 29–30.
19. Δυσμενείς οι δείκτες για την ελληνική Δικαιοσύνη - σύμφωνα με την έκθεση COM(2014) 155 final, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Συνήγορος τεύχος 105/2014, σ. 56–59.
20. Το (δημοσιο)νομικό συμφέρον ως ρυθμιστής των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών – Η απόφαση ΣτΕ Ολ 1116/2014 για το PSI, Συνήγορος, τεύχος 103/2014, σ. 36–39.
21. Με τον Κ. Χρυσόγονο. Το μνημόνιο ως καταστρατήγηση του ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου, Επιθεώρησης Εργατικού Δικαίου (ΕΕργΔ) 2014, σ. 369–392. Εκδοχές της μελέτης δημοσιεύθηκαν σε συλλογικούς τόμους το 2015 και το 2016.
22. Η έννοια της κατ' άρθρο 10 § 1 Συντ. αναφοράς και η άδεια δίωξης (10 § 2 Συντ. και 54–56 ΚΠοινΔ), με αφορμή τις ΑΠ 818/2009 και ΑΠ 2064/2010, «Το Σύνταγμα» 4/2011, σ. 887–925.
23. Η ισότητα των φύλων στην κοινωνική ασφάλιση και η επεκτατική εφαρμογή ευνοϊκότερης ρύθμισης, «Το Σύνταγμα» 2/2011, σ. 305–359.
24. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ως ρυθμιστής του Πολιτεύματος, η έννοια και η σημασία του άρθρου 30 § 1 εδ. α Συντ., Επιστημονική Επετηρίδα περιοδικού «Αρμενόπουλος» 2009, σ. 125–137.

Συμβολές σε συλλογικούς τόμους και ερμηνευτικά έργα

1. Άρθρο 24 Συντ., σε: Ε. Βενιζέλου (διεύθυνση), Το Ελληνικό Σύνταγμα, τόμ. 1, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2025, σ. 1267–1309.
2. Δημόσια πράγματα και δικαιώματα ιδιωτικού δικαίου: Η περίπτωση της χρησικτησίας επί αιγιαλού, σε: Γ. Διαμαντόπουλου, Ο θεσμός της χρησικτησίας από το πεδίο του Εμπράγματος Δικαίου στο σύστημα του Εθνικού Κτηματολογίου, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2024, σ. 483–514.
3. Η συγκρότηση των συλλογικών διοικητικών οργάνων: Έννοια και πρακτικές εφαρμογές στη νομοθεσία των ΟΤΑ, σε: Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια Θεσσαλονίκης/Δήμος Θεσσαλονίκης, Πρακτικά Ημερίδων για τα άρθρα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σ. 141–159.
4. Ρατσιστικός λόγος και ελευθερία της έκφρασης σε ΗΠΑ και Ευρώπη, στον συλλογικό τόμο του Κέντρου Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με τίτλο: Προς μία συμπεριληπτική πολιτότητα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2019, σ. 321–338.
5. Ερμηνεία άρθρων 57–86 του Κεφαλαίου ΣΤ' «Αμοιβές και θεσμοί κοινωνικής αλληλεγγύης μεταξύ δικηγόρων» σε: Κ. Γώγου/ Γ. Κωνσταντίνου (επιμ.), Κώδικας Δικηγόρων – Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδοση, 2019, σ. 246–302.
6. Ερμηνεία άρθρων 24–38 του Μέρους Β' «Υποχρεώσεις-Περιορισμοί-Κωλύματα-Αστική Ευθύνη» του Υπαλληλικού Κώδικα, σε: Στ. Κτιστάκης/ Β. Κονδύλη/ Ε. Τζιράκη, Υπαλληλικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2018, σ. 194–247.

7. Με τον Κ. Χρυσόγονο. Τα ελληνικά μνημόνια απέναντι στο πρωτογενές Ευρωπαϊκό Δίκαιο, σε: Λ. Παπαδοπούλου/Κ. Γώγου/Ε. Πρεβεδούρου (επιμ.), Το Δικαστήριο της ΕΕ. Εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών, Σάκκουλας Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σ. 235–265. Εκδοχή της μελέτης του 2014 για το μνημόνιο και το ευρωπαϊκό ενωσιακό δίκαιο.
8. Με τον Κ. Χρυσόγονο. Τα ελληνικά μνημόνια απέναντι στο πρωτογενές ευρωπαϊκό δίκαιο, Τιμητικός Τόμος για τα 50 χρόνια των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, Σάκκουλας Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015, σ. 1219–1253. Εκδοχή της μελέτης του 2014 για το μνημόνιο και το ευρωπαϊκό ενωσιακό δίκαιο.

Σχόλια και παρατηρήσεις σε δικαστικές αποφάσεις

1. Παρατηρήσεις επί της ΣτΕ 153/2024 (σχετικά με τη χορήγηση οικοδομικής άδειας σε έναν μόνο εκ των συγκυρίων οριζόντιας ιδιοκτησίας), Επιθεώρηση Ακινήτων (ΕπΑκ) 3/2024, σ. 720–722.
2. Παρατηρήσεις επί της ΣτΕ 91/2024 (ως προς το κατά πόσον η συμφωνία όλων των εξ αδιαιρέτου συγκυρίων αποτελεί προϋπόθεση για την υπαγωγή αυθαιρέτου στις διατάξεις του Ν. 4178/2013), Επιθεώρηση Ακινήτων (ΕπΑκ) 2024, σ. 488–489.
3. Η αρχή της ορθολογικής πολεοδόμησης και το επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων, Επιθεώρηση Ακινήτων (ΕπΑκ) 3/2024, σ. 734–740.
4. Η υποχρέωση των (συν)ιδιοκτητών προς επισκευή βλαβών της πολυκατοικίας – νομολογιακές διαθλάσεις της κοινής ευθύνης – Με αφορμή τις ΣτΕ 118/2024 και ΑΠ 1269/2023, Επιθεώρηση Ακινήτων (ΕπΑκ) 2/2024, σ. 478–482.
5. Covid-19: Υγειονομικά διαβατήρια, σταθμίσεις δικαιωμάτων και ο ηθικοπολιτικός «ρόλος» της αρχής της αναλογικότητας, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 12/2021, σ. 1322–1328.
6. Θεμελιώδη ζητήματα δικηγορικών αμοιβών, με αφορμή την ΜΕΦΑΘ 1378/2016, Συνήγορος τ. 118/2016, σ. 42–43.
7. Αντισυνταγματικές οι διαδοχικές παρατάσεις του χρόνου παραγραφής των φορολογικών αξιώσεων, Σχόλιο επί της ΣτΕ 888/2016, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 2016, σ. 478–481.
8. Η ερμηνευτική διασταύρωση της επαγγελματικής ελευθερίας με την αρχή της αξιοκρατίας: Το παράδειγμα του διαγωνισμού υποψηφίων συμβολαιογράφων, Σχόλιο επί της Ολ ΣτΕ 959/2015, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ), 2015, σ. 330–332.
9. Μνημόνιο ΙΙ και Σύνταγμα: το κοινωνικό συμφέρον απέναντι στη συλλογική αυτονομία; Σχόλιο επί της Ολ ΣτΕ 2307/2014, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 2014, σ. 631–635.
10. Ακροβατώντας μεταξύ σύμφωνης και προσαρμοσμένης ερμηνείας του νόμου, Σχόλιο επί της ΣτΕ 780/2014, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 2014, σ. 425–429.
11. Ο έλεγχος της φορολογικής πολιτικής σε περίοδο οικονομικής κρίσης, Παρατηρήσεις επί της Απόφασης της 14ης Μαΐου 2013 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.), Ν.Κ.Μ. κατά Ουγγαρίας, Το Σύνταγμα 3–4/2013, σ. 713–719.

Μεταφράσεις

1. Το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη και η επιβολή δικαστικών τελών, Μετάφραση της Απόφασης «R (κατόπιν αίτησης της UNISON) κατά Υπουργού Δικαιοσύνης», του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου, Το Σύνταγμα 4/2018, σ. 1405–1426.
2. Μετάφραση της Απόφασης της 14ης Μαΐου 2013 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.), Ν.Κ.Μ. κατά Ουγγαρίας, Αρ. προσφυγής 66529/11, «Το Σύνταγμα» 3–4/2013, σ. 696–713.

Επιστημονική επιμέλεια μεταφράσεων

1. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Υπόθεση E.S. κατά Αυστρίας, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2018, αρ. προσφ. 38450/12, Ελευθερία της έκφρασης και βλασφημία, μετάφραση Βασίλειος Βούρας / Γρηγόριος Καραδαΐδης / Γρηγόριος Λειβαδάς, Το Σύνταγμα 2/2019, σ. 518–539.

2. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Υπόθεση CENGİZ και άλλοι κατά Τουρκίας, απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2015, αρ. προσφ. 48226/10 και 14027/11, Μπλοκάρισμα του YouTube και ελευθερία της έκφρασης, μετάφραση Γεώργιος Ιερώνυμος Πρινιανάκης / Ειρήνη Χίσσα, Το Σύνταγμα 2/2019, σ. 495–518.
3. Πρωτοδικείο Frankfurt am Main 10.09.2018, 2-33 (310/18), Η ρητορική του μίσους στα social media, μετάφραση Μαρία Κουλέλη. Το Σύνταγμα 2/2019, σ. 486–495.
4. Ανώτατο Δικαστήριο Η.Β., Lee v Ashers Baking Company Ltd and others («Gay Cake»), μετάφραση - παρατηρήσεις Νικολέτα-Συμέλα Μαυρομάτη, Δημήτριος Νικολαΐδης, Το Σύνταγμα 2/2019, σ. 457–486.
5. Michel Verreux, Η ελευθερία της έκφρασης στη νομολογία των συνταγματικών δικαστηρίων, μετάφραση Πάνος Αλευρόπουλος, Το Σύνταγμα 2/2019, σ. 405–433.

Βιβλιοκριτικές και πρόλογοι

1. Πρόλογος στη μονογραφία του Ν. Τσαγγαρά, Πανδημία και δημόσιες συμβάσεις, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2021.
2. Η πολυνομία και η κακονομία ως παθογένειες του σύγχρονου κράτους, Κριτική παρουσίαση της νέας μονογραφίας του Καθηγητή Π. Μαντζούφα: «Καλή νομοθέτηση και κράτος δικαίου-Πολυνομία, κακονομία και μη εφαρμογή των νόμων», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου (ΕφημΔΔ) τ. 6/2019, σ. 276–280.
3. Konrad Hesse, Το Σύνταγμα της πολιτικής ενότητας και της πρακτικής εναρμόνισης, Κριτική παρουσίαση του βιβλίου «Konrad Hesse, Το Σύνταγμα της πολιτικής ενότητας και της πρακτικής εναρμόνισης, Μετάφραση-Εισαγωγή: Στυλιανός-Ιωάννης Γ. Κουντατζής, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2017», Το Σύνταγμα 2017, σ. 911–922.
4. Το κράτος ως πλαίσιο της κοινωνικής συμβίωσης, Κριτική παρουσίαση του βιβλίου «Πολιτειολογία», του Καθηγητή Κ. Χρυσόγονου, Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου (ΘΠΔΔ) 2016, σ. 1092–1094.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

10 Σεπτεμβρίου 2026 Λιουμπλιάνα, διεθνές συνέδριο «ClimateXLaw: Reconceptualising Legal Paradigms for Climate Change», Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Λιουμπλιάνας (10–11.09.2026). Εισήγηση με θέμα: «Climate Prioritisation Beyond the Emergency Paradigm: Comparative Constitutional Climate Adjudication and the Rule of Law», στη συνεδρία «Climate Emergency vs. Climate Urgency».

1 Ιουλίου 2026 Δουβλίνο, ετήσιο συνέδριο ICON·S 2026 «Reimagining Public Law for a Fractured World: Technology, Identity & Truth», International Society of Public Law, UCD Sutherland School of Law και UCD Centre for Constitutional Studies, University College Dublin (29.06–01.07.2026). Εισήγηση με θέμα: «Electoral Speech Under Private Control: Regulation (EU) 2024/900 and Platforms’ Reconfiguration of the Public Sphere».

3–4 Νοεμβρίου 2025 Θεσσαλονίκη, Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, επιμορφωτικό σεμινάριο «Ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο περιβάλλοντος – Το δικαίωμα στο περιβάλλον – Δημοσιονομικά μέτρα επανόρθωσης της προσβολής του». Εισήγηση με θέμα: «Τα όρια του δικαστικού ελέγχου των ΑΕΠΟ ως ζήτημα ουσιαστικής προστασίας του περιβάλλοντος».

1 Οκτωβρίου 2025 Θεσσαλονίκη, Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, επιμορφωτικό σεμινάριο «Επίκαιρα ζητήματα φορολογικού και τελωνειακού δικαίου – Δίκαιο κρατικών ενισχύσεων – Δημοσιονομικές διορθώσεις και κρατικές ενισχύσεις» (01–02.10.2025). Εισήγηση με θέμα: «Φορολογικές ρυθμίσεις ως κρατικές ενισχύσεις: “σύστημα αναφοράς”, επιλεκτικότητα και δικαστικός έλεγχος».

4 Οκτωβρίου 2024 Αθήνα, 7ο Πανελλήνιο Υβριδικό Συνέδριο ΚΕΚΤΗΜΕ: Ο θεσμός της χρησικτησίας από το πεδίο του Εμπράγματος Δικαίου στο σύστημα του Εθνικού Κτηματολογίου, Εισήγηση με θέμα: «Δημόσια πράγματα και δικαιώματα ιδιωτικού δικαίου: Η περίπτωση της χρησικτησίας επί αιγιαλού», σε συνεδρία υπό την προεδρία της Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου, Μαρίας Κουφούδη.

15 Νοεμβρίου 2021 Θεσσαλονίκη, Ημερίδα Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών (ΕΣΔι), Εισήγηση με θέμα: «Απαλλοτριώσεις χάριν προστασίας του περιβάλλοντος».

1 Ιουλίου 2020 Θεσσαλονίκη, Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια Θεσσαλονίκης, Εισήγηση με θέμα: «Η συγκρότηση των συλλογικών διοικητικών οργάνων: Έννοια και πρακτικές εφαρμογές στη νομοθεσία των ΟΤΑ».

7 Οκτωβρίου 2018 Θεσσαλονίκη, ELSA Thessaloniki, Εισήγηση με θέμα: «Αναθεώρηση για μια νέα αρχιτεκτονική του πολιτεύματος», σε συνεδρίαση υπό την Προεδρία του Ομ. Καθηγητή Αντ. Μανιτάκη.

10 Ιουνίου 2017 Αθήνα, Επιστημονικός Όμιλος Αριστόβουλου Μάνεση, Εισήγηση στο συνέδριο, με θέμα: «Ποιο Σύνταγμα για την επόμενη μέρα;», με τίτλο: «Η συμβολή των δικαστηρίων της ουσίας στην ανάδειξη της κανονιστικότητας των κοινωνικών δικαιωμάτων. Το παράδειγμα του δικαιώματος εργασίας».

10 Ιουνίου 2016 Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Εισήγηση στο Συνέδριο Έδρας Jean Monnet & UNESCO Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με θέμα: «Ρατσιστικός λόγος και ελευθερία της έκφρασης».

7 Μαρτίου 2015 Χαλκίδα: Συμπεράσματα Ημερίδας Ενώσεως Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις Ελευθερίες, με θέμα: «Τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα στη σκιά της οικονομικής κρίσης».

16 Ιουνίου 2014 Παρέμβαση στην Επιστημονική Εκδήλωση του Δ.Σ.Θ. «Το αξιόποινο της εγκληματικής οργάνωσης και τα προβλήματά του», με θέμα: «Η έννοια του αυτοφώρου στο αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης».

7 Ιουνίου 2014 Νεστόριο Καστοριάς: Εισήγηση στο ΙΖ' Συμπόσιο του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης», «Πολιτικοί: Πέραν της πολιτικής ευθύνης, τι;» με θέμα: «Προς μία θεσμική ερμηνεία της κατ' άρθρον 62 Συντ. έννοιας του αυτοφώρου».

11 Δεκεμβρίου 2013 Εισήγηση στο πλαίσιο των σεμιναρίων του τρίτου κύκλου σπουδών της διδακτικής μονάδας του Συνταγματικού Δικαίου, με τίτλο «Ανανοηματοδοτώντας το κοινωνικό δικαίωμα εργασίας – Θεωρητικές αφετηρίες, το νέο κοινωνικό ζήτημα και η επέκεινα της κρίσης θεώρησή του».

5 Φεβρουαρίου 2013 Εισήγηση στο πλαίσιο του μαθήματος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του τομέα ιδιωτικού δικαίου Νομικής ΑΠΘ, «Κοινωνική ασφάλιση και συλλογικές διαπραγματεύσεις», με θέμα: «Η ισότητα των φύλων και η κοινωνική ασφάλιση, ερμηνευτικά και νομολογιακά ζητήματα».

4 Δεκεμβρίου 2012 Εισήγηση στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο του Δήμου Θεσσαλονίκης (κύκλος: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου μπροστά στην οικονομική και κοινωνική κρίση»), με θέμα: «Τα κοινωνικά δικαιώματα».

28 Νοεμβρίου 2012 Εισήγηση στο πλαίσιο του μαθήματος του Προγράμματος Σπουδών Νομικής ΑΠΘ, «Δίκαιο – Ισότητα – Φύλο», με θέμα: «Η ισότητα των φύλων κατά την πρόσβαση στην απασχόληση».

7 Δεκεμβρίου 2011 Εισήγηση στο πλαίσιο του μαθήματος του Προγράμματος Σπουδών Νομικής ΑΠΘ, «Δίκαιο – Ισότητα – Φύλο», με θέμα «Η αρχή της ισότητας των φύλων στην κοινωνική ασφάλιση».

ΠΡΟΕΔΡΙΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

1 Ιουλίου 2026 Δουβλίνο, Πρόεδρος (Chair) της συνεδρίας 11.42 «Parties, Platforms and Democratic Intermediation», στο ετήσιο συνέδριο ICON·S 2026 «Reimagining Public Law for a Fractured World: Technology, Identity & Truth», UCD Sutherland School of Law, University College Dublin (29.06–01.07.2026).

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

10 Μαρτίου 2023 Οργάνωση της σύναψης Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου. Ορισμός ως προσώπου επικοινωνίας στο Μνημόνιο.

Οκτώβριος 2020–Σεπτέμβριος 2022 Επιστημονικός σύμβουλος του περιοδικού Expressis Verbis της ELSA Thessaloniki, εκ μέρους του Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης της Νομικής Σχολής ΑΠΘ.

Οκτώβριος 2020–Σεπτέμβριος 2022 Επιστημονικός σύμβουλος του ρητορικού ομίλου φοιτητών της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, εκ μέρους του Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης.

Μάιος 2019 και Μάιος 2022 Βαθμολογητής δικογράφων στον Εθνικό Διαγωνισμό Εικονικής Δίκης της ELSA Greece.

Οκτώβριος 2018–Φεβρουάριος 2019 Συντονισμός φοιτητικής ερευνητικής ομάδας για την ελευθερία της έκφρασης και της επικοινωνίας στον κόσμο. Τα αποτελέσματα δημοσιεύθηκαν σε ειδικό αφιέρωμα του περιοδικού Το Σύνταγμα, 2/2019, σ. 405–537.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Εταιρεία Δικαίου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλίσεως (ΕΔΕΚΑ), Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Επιστημονικές διαδικτυακές δημοσιεύσεις

1. War Powers and Political Representation: Is There a Constitutional “Brake” on the Use of Force Against States?, I·CONnect, International Journal of Constitutional Law Blog, 20.03.2026. [Στα αγγλικά.]
2. «Συνταγματική αναθεώρηση και μονιμότητα: μπορεί η αξιολόγηση να οδηγεί σε απόλυση;», Syntagma Watch, 12.02.2026.
3. Όταν το κέρδος «διασταυρώνεται» με τη Δικαιοσύνη: Τα όρια της συμμετοχής επενδυτών σε δικηγορικές εταιρείες, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ Daily, 20.02.2025.
4. Νόμος, Ηθική και Εξουσία: Η χάρη στον Χάντερ Μπάιντεν, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ Daily, 12.12.2024.

Επιλεγμένα άρθρα σε εφημερίδες και ενημερωτικούς ιστοτόπους, 2024–2026

1. Η πόλωση ως εργαλείο εκλογικής συσπείρωσης και αύξησης ποσοστών, Τα Νέα, 11.07.2026.
2. Οικοδομικές άδειες: τότε τεκμαίρεται η πλήρης γνώση και χάνεται η προθεσμία δικαστικής προσβολής, Ecorpress, 29.06.2026 (για τη ΣτΕ 806/2026). Αναδημοσίευση με τίτλο «ΣτΕ: απόφαση σταθμός για τις προθεσμίες σε πολεοδομικές διαφορές», 19.07.2026.
3. Όταν η κυβέρνηση προ-δικάζει, Τα Νέα, 29.06.2026.
4. Η σκιά του μίσους πάνω από την Ευρώπη, Τα Νέα, 18.06.2026.
5. «Μπορούν να διωχθούν υπουργοί;», Τα Νέα, 02.04.2026.
6. Μονιμότητα με αξιολόγηση: Το διακύβευμα της αναθεώρησης, Τα Νέα, 09.02.2026.
7. Ο κοινοβουλευτικός λόγος σε κρίση: ύβρεις και θεσμικά όρια, Τα Νέα, 25.07.2025.
8. Προκαταρκτική – express: γιατί η «συντόμευση» δεν προσβάλλει το άρθρο 86 του Συντάγματος, Τα Νέα, 27.06.2025.
9. Βία στα ΑΕΙ: κανόνες χωρίς εμπιστοσύνη δεν ριζώνουν, Τα Νέα, 19.05.2025.
10. Ο «ανεξάρτητος δημοσιογράφος», Τα Νέα, 16.04.2025.
11. Πόλεμος και ανεξαρτησία του Τύπου, Τα Νέα, 09.01.2025.
12. Εμείς και ο κόσμος, Τα Νέα, 04.10.2024.
13. Για μια δημοκρατία του νερού, Τα Νέα – Σαββατοκύριακο, 21.09.2024.
14. Οι βαθιές ρίζες της πολιτικής βίας στις ΗΠΑ, Τα Νέα, 25.07.2024.

ΓΛΩΣΣΕΣ

Ελληνικά (μητρική), Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά.